

6. 1. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nové právní předpisy a novelizace účinné dnem 1.1.2005

Počátek kalendářního roku bývá již pravidelně spojen s řadou legislativních změn. Níže Vám přinášíme přehled vybraných nových zákonů v našem právním řádu a dále i přehled některých významnějších novelizací stávajících právních předpisů.

Nové zákony

Novinkou v našem právním řádu je dvojice zákonů regulující oblast pojišťovnictví. Zcela novým předpisem je **zákon č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě**, jehož účelem je upravit vzájemné vztahy účastníků soukromého, tj. smluvního pojištění. Zákon o pojistné smlouvě stanoví, že účastníky pojištění jsou především smluvní strany, tedy pojistitel, který se pojistnou smlouvou zavazuje poskytnout pojistné plnění, nastane-li nahodilá událost vymezená pojistnou smlouvou, a pojistník, tedy osoba, která s pojistitelem tuto smlouvu uzavřela a která je povinna platit pojistné.

Dalším účastníkem je pojištěný, který nemusí být vždy totožný s pojistníkem. Je to osoba, na jejíž život, zdraví, věci, práva nebo jiné hodnoty pojistného zájmu se pojištění vztahuje. Vedle těchto hlavních účastníků mohou být účastníky pojištění i další osoby. Jde především o třetí osoby, kterým z pojištění vzniká právo na plnění z pojištění. Např. v případě smrti pojištěného vzniká právo na plnění osobě, jestliže ji pojištěný určil v pojistné smlouvě, tzv. obmyšlenému, nebo v případě pojištění odpovědnosti za škodu, za kterou odpovídá pojištěný, kdy je pojistné plnění poskytováno poškozenému. Účastníky pojištění mohou být jakékoliv fyzické a právnické osoby, popř. i stát.

Jednou z řady změn, které přináší nový zákon o pojistné smlouvě, je rozlišování dvou základních forem pojištění, a to pojištění škodového a pojištění obnosového. Škodové pojištění slouží k náhradě škod vzniklých v majetkové sféře pojištěných osob v důsledku pojistné události. Na rozdíl od pojištění obnosového, tak pojistitel nemůže ze škodového pojištění poskytnout pojistné plnění z pojistné události v částce vyšší než je vzniklá a prokázaná škoda, s drobnými výjimkami, které tento zákon umožňuje např. v souvislosti s pojištěním na novou cenu. Nový zákon o pojistné smlouvě plně nahrazuje dosavadní znění části osmé hlavy patnácté občanského zákoníku.

Dalším novým zákonem v oblasti pojišťovnictví je **zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí**. Citovaný zákon stanoví, že základním předpokladem provozování zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví a provozování činnosti samostatného likvidátora pojistných událostí je registrace osoby provozující tuto činnost.

Podmínky registrace a činnosti právnických a fyzických osob jako pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí jsou v zákoně taxativně stanoveny a směřují především ke zvýšení ochrany spotřebitele proti nekompetentnosti osob provozujících tyto činnosti a jejich snaze zneužít regulované činnosti.

Jednou z povinností zprostředkovatelů pojištění a samostatných likvidátorů pojistných událostí je povinnost zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, které se dozvěděli v souvislosti s výkonem své činnosti. Tato povinnost vyplývá ze zákona o pojišťovnictví a je zdůrazněna zejména proto, že v oblasti pojištění zprostředkovatelé a likvidátoři pojistných událostí přicházejí velmi často do styku s důvěrnými informacemi a údaji o spotřebitelích, které by mohly být zneužity. Je třeba zdůraznit, že zákon se nevztahuje na činnost zaměstnanců pojišťoven.

Novelizace stávajících zákonů

Novela občanského zákoníku účinná dnem 1.1.2005 přinesla do našeho právního řádu institut **správce dědictví**. Zůstavitel může stanovit, aby po jeho smrti až do skončení řízení o dědictví spravoval veškerý jeho majetek náležející do dědictví nebo podnik, nemovitost či jinou část jeho majetku náležejícího do dědictví, správce dědictví. Ustanovit správce dědictví podle výše uvedeného může zůstavitel listinou o ustanovení správce dědictví ve formě notářského zápisu.

V listině o ustanovení správce dědictví musí být uvedeno, zda správce dědictví má spravovat veškerý majetek zůstavitele nebo jakou jeho část, kdo má funkci správce dědictví vykonávat a souhlas této osoby s ustanovením do funkce správce dědictví. Správce dědictví vykonává až do skončení projednání dědictví soudem správu dědictví nebo jeho části, jestliže tak zůstavitel stanovil nebo jestliže o tom rozhodl soud v řízení o dědictví. Správcem dědictví může být ustanovena fyzická osoba, která je způsobilá k právním úkonům, nebo právnická osoba. Správce dědictví má právo na odměnu a na náhradu hotových výdajů; svůj nárok vyúčtuje v konečné zprávě o své činnosti.

Novela zákona o finančním arbitrovi, která taktéž nabývá účinnosti dnem 1.1.2005, rozšířila pravomoci finančního arbitra o řešení sporů, které vznikly při inkasním způsobu placení a opravném zúčtování.

Novela obchodního zákoníku, mimo jiné zakotvila právo obchodního zástupce požadovat, aby mu byly poskytnuty veškeré údaje, zejména výpis z účetních knih, které má zastoupený k dispozici a které obchodní zástupce potřebuje k ověření výše provizí, které mu náleží (od tohoto ustanovení je možné se odchýlit dohodou stran jen ve prospěch obchodního zástupce). Novela obchodního zákoníku v části týkající se zápisů do obchodního rejstříku také výslovně stanoví, že u zahraničních fyzických osob, které jsou státními příslušníky členských států EU nebo jiných států tvořící Evropský hospodářský prostor (Norsko, Island a Lichtenštejnsko) již není, při jejich zápisu do obchodního rejstříku jako osob oprávněných jednat jménem podnikatele, vyžadován doklad o povolení k pobytu v ČR.

Úplný přehled právních předpisů, které nabývají účinnosti dnem 1.1.2005 můžete nalézt [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Prokazování dostupnosti technického vybavení při zadávání veřejných zakázek - limity sdílení technického vybavení](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)